

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XXIII. In illud Apostoli: si spiritu vivimus, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

tibi, qui tibi ministrat siderum cursus, aeris temperiem, fecunditatem terræ, fructuum ubertatem. Huic revera totis medullis, totis viribus sciendum: ne fortè indignationis oculo te respiciat, & despiciat & contemnat in æternum & in seculum seculi. Non arbitror autem quòd te tanta rapet infania, ut & hic minutum tuum nominare, nedum numerare præsumas. Expone ergo mihi cui horum quatuor proponas reddere quod debes: cum unusquisque tam internus quàm externus exactor sit, ut te possit singulariter suffocare.

Eia Domine vim patior: responde pro me: In manus tuas commendo minutum meum: tu persolve omnibus, tu ab omnibus libera, quia tu es Deus, & non homo: & quod hominibus impossibile est, possibile est tibi. Quod habui, & feci. Domine habe me excusatum, quia imperfectum meum viderunt oculi tui. Quis ergo amplius grunniet dicens: Nimium laboramus, nimium jejunamus: nimium vigilamus: cum nec millefimæ, imò nec minimæ parti debitorum suorum valeat respondere. Hæc est fortasse, fratres, illa vera vestra quadragesima, non exterior, sed interior, quæ non corticem sacramenti, sed adipem frumenti contineat. Si enim unicuique istorum quatuor & pro se, & per se omnem decalogi perfectionem debetis: profecto decem quater ducta quadragesimam vestram faciunt: quem custodire vos oporteat omnibus diebus vitæ vestræ. Et ipse qui vos congregavit in loco isto, vitam vestram conservet in opere sancto: ut cum ipse apparuerit vita vestra, & vos appareatis cum ipso in gloria.

S E R M O XXIII.

In illud Apost. Si spiritu vivimus, &c.

De discretionem spirituum*.

Magister Gentium Paulus ex occasione ipsius spiritualis naturæ qua vivimus, ad spirituales conversationem excitans discipulos, ait: *Si spiritu vivimus, spiritu & ambulemus.* Ac si dicat: Si caro non prodest quicquam, sed spiritus est qui vivificat ipsam; separare oportet preciosum à vili, & digniorem præponere partem, ut secundum spiritum ambulemus, non secundum carnem. Ad spiritum enim debet fieri conversio carnis, ut serviat ipsa, & non serviatur ei, ut dicat spiritus servo suo, veni, & veniat: fac hoc, & faciat illud. Sic enim erit uxor nostra sicut vitis abundans, & salvabitur per generationem filiorum, qui sunt opera bona, si fuerit ipsa quidem in lateribus domus nostræ, id est in abscondito & humili loco: anima vero resideat in medio tanquam domina, tanquam paterfamilias, tanquam iudex; ut fiat quod scriptum est: *Anima mea in manibus meis semper*^b. Maledictus enim spiritus ille, qui partem suam deteriore facit. Maledictus homo, qui pascit sterilem, & viduæ non benefacit. Denique, ut testa-

*Inmerito de
presens vita
laboribus que-
ritur.*

* *Al. De se-
prem spiri-
tibus.
Galat. 5. a*

*Caro serviat
spiritui, non
contra.*

Psal. 118. c

ut testatur idem Apostolus ^c : *Si secundum carnem vixerimus, moriemur* : Rom. 8. c
 quoniam qui in carne ambulant, Deo placere non possunt : & qui tenuerunt in carne, de carne metent corruptionem. *Si autem spiritu facta carnis mortificaverimus, vivemus* : quoniam qui spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt, & qui seminant in spiritu, de spiritu metent vitam æternam.

Prudenter proinde, fratres, & non ad insipientiam nobis spiritualem elegimus vitam, castigare scilicet corpus, & servituti subicere, & DEUM qui spiritus est, adorare in spiritu & veritate. Sed quia spirituum diversa sunt genera, necessaria est nobis eorum discretio, præsertim cum ab Apostolo ^d didicerimus, non omni spiritui esse credendum : videri enim potest minus eruditus, & qui parum exercitatus habent sensus, omnem cogitationem non alterius quam ipsius humani spiritus esse sermonem : quod non ita esse & certa fidei veritas probat, & divinarum testimonia scripturarum. Audiam (inquit Propheta ^e) non quid ego loquar, sed quid loquatur in me Dominus Deus. Et alius Propheta : *Angelus*, inquit, *qui loquebatur in me*, &c. Et in psalmo didicimus fieri *immissiones etiam per angelos malos* &. Unde & timet Apostolus ^f, ne sicut serpens decepit Evam astutia sua; sic & discipulorum, quibus loquitur, corda decipiantur, ab eo utique cujus ipse Paulus astutias non ignorat ^g. Unde & dicit ^h : *Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum*. Esse tamen spiritum carnis non bonum, manifestè idem Apostolus indicat ⁱ ubi *inflatos spiritu carnis* sive quosdam esse testatur. Et esse etiam *spiritus hujus mundi* declarat ubi gloriatur in Domino pro se pariter, & pro discipulis suis, non quòd eum acceperint : sed *spiritum qui à DEO est, ut sciamus* (inquit) *quæ à Deo donata sunt nobis* ^m.

Sunt ergo hi duo satellites maligni illius principis tenebrarum : ut dominetur spiritus nequitie spiritui carnis, & spiritui hujus mundi. Quisquis ergo ex his tribus spiritibus spiritui nostro loquatur : ne credamus ei, quoniam sanguinem sitiunt, non quidem corporum, sed quod gravius est, animarum. Sed quoniam spiritualis omnium natura est, à sermonibus eorum cognoscemus eos : & quis spiritus sit qui loquatur, ipsa suggestio declarabit. Semper enim spiritus carnis mollia, spiritus mundi vana, spiritus malitie semper amara loquitur. Quotiens ergo importunè (ut assollet) carnalis cogitatio mentem pulsatur : verbi gratia, cum de potu, de cibo, de somno, cæterisque similibus ad carnis curam pertinentibus cogitantes, humano quodam inardescimus desiderio ; certum sit nobis *spiritum carnis* esse qui loquitur : & tanquam adversarium repellamus eum, dicentes ⁿ : *Vade retro Satana, quoniam non sapis ea quæ DEI sunt* : sed magis

Spirituum diversa genera.
 d 1. Joan. 4. 2

e Psal 84. b
 f Zach. 1. c
 g Psal. 77. c
 h 2. Cor. 11. a
 i 2. Cor. 2. c
 k Eph. 6. b
 Spiritus carnis.

l Coloff. 2. c
 Spiritus hujus mundi.

m 1. Cor. 2. c

Spiritus unde discernendi.

Spiritus carnis quibus indiciis se prodat.

n Matt. 8. d

*Item spiritus
mundi,
& ipse spiritus
malignus.*

gis sapientia tua inimica est Deo. Cum autem non de illecebris carnis, sed de ambitione sæculi, de jactantia & arrogantia, cæterisque similibus cogitatio vana versatur in cordibus nostris, *spiritus mundi est* qui loquitur, longè perniciosior hostis, & majori sollicitudine repellendus. Interdum vero satellitibus istis terga vertentibus, *princeps ipse* habens iram magnam tanquam leo rugiens insurgit adversus nos; cum videlicet non ad voluptatem carnis, aut sæculi vanitatem, sed ad iram, ad impatientiam, ad invidiam, ad amaritudinem animi provocamur: importunè ingerendo, si quid minus amicabiliter minùve discretè factum videtur aut dictum: si qua denique aut in signo aut in opere quolibet data videtur indignationis occasio, materia suspicionis. Huic ergo cogitationi, non aliter quàm ipsi diabolo resistendum est: nec aliter ab ea, quàm ab ipsa perditione cavendum. Scriptum est enim °; *In patientia vestra possidebitis animas vestras.*

• Luc. 21. d'

*Spiritus noster
quandoque
malis spiritibus
conspirat.*

Fit tamen aliquando, ut spiritus noster à quolibet horum trium crebrò superatus, & servus addictus illi in suam ipsius perniciem (heu) vices illius agat, ut jam sine omni alterius spiritus suggestione ipsa ex se anima, aut voluptuosas, aut vanas, aut amaras pariat cogitationes. Iam verò non facile arbitror posse discerni, quando noster ipse loquitur spiritus, quandove loquentem alterum audiat quemlibet è tribus illis. Sed quid refert quicumque loquatur, dum unum & idem sit quod loquuntur? Quid refert loquentis nosse personam, dum constat perniciosum esse quod loquitur? Si inimicus est, resiste viriliter inimico: si tuus ipse spiritus est, argue eum, & miserabiliter plange, quòd in tantam miseriam, & tam miserabilem devenit servitutem.

*Spiritus DEI
unde cognoscatur.*

Quotiens vero super castigando corpore, humiliando corde, servanda unitate, & charitate fratribus exhibenda, seu cæteris virtutibus acquirendis, conservandis, amplificandis, salubris cogitatio in mente versatur, divinus sine dubio spiritus est qui loquitur, aut per seipsum sanè, aut per Angelum suum. Et quemadmodum de humano aut maligno spiritu dictum, sic & de angelico, & de divino. Nec facile est quis loquatur discernere, nec ignorare periculosum: præsertim cum certum sit Angelum bonum nunquam loqui ex semetipso, sed Deum esse qui loquitur in ipso.

*Suggestiones
male quam
sollicite repellenda.*

Studiosus igitur deinceps consideremus, quonam modo malignorum illorum spirituum suggestiones audire: imò quanta indignatione abjicere debeamus, avertentes aures nostras, ne audiamus sanguinem, & sapientiam quam revelat caro & sanguis: parvulos quoque Babylonis, cogitatus scilicet mundanos ab ipso initio tenentes, & allidentes ad petram: ipsum etiam malignum cum tentationibus suis à conspectu cordis nostri abiicientes, & deducentes ad nihilum. Eas verò cogitationes, quæ justitiæ

tiæ & veritatis nos admonent, tota devotione suscipientes, divinæ dignationi gratiam habeamus: nec aliquando tantæ benignitatis inveniamur ingrati, scientes quoniam ipse est qui loquitur justitiam: ipse enim cuius sermo veritas est. *Divine inspirationes quam diligenter & reverenter observanda.* Quanta enim temeritatis, imò quanta insanix est, si forte dum alloquitur nos Dominus majestatis, nos insensati avertamus aurem, & ad nescio quas ineptias convertamur? Quanta est hæc injuria, & quam graviter vindicanda, cum vilissimus vermis clamantem ad se audire dedignatur creatorem universitatis? Quanta verò & quam ineffabilis divinæ dignatio bonitatis, quæ quotidie conspiciat nos infelices avertentes aures, obdurantes corda, & nihilominus clamat ad nos, & jugiter clamitat in plateis? Verè in plateis, quia in latitudine charitatis. Ecce enim bonorum meorum non es Domine: & tamen dicis, convertimini filii hominum. Et iterum clamitas *P*; *Revertere revertere Sionamitis, revertere revertere, ut p Cant. 6. b intueamur te.*

Propterea obsecro vos, dilectissimi, qui reminiscimini Domini, ne taceatis, & ne detis silentium ei: audientes jugiter quid loquatur in vobis Dominus Deus, quoniam loquitur pacem. Felix & beata anima, quæ venas fulurri divini percipit in silentio, frequenter iterans illud Samuelis *7*: *71. Reg. 3. b* *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Hic ego hodiernus sermo finem accipiat, ut etiam tacentibus nobis Deum intus audiamus loquentem & suadentem de regno suo, tantò utilius, quanto subtilius per internam inspirationem. Si qua tamen adhuc de audienda hac Domini voce ipse suggesterit, alio sermone tractabimus, ne præsertim in tam utili ac spirituali materia mentes vestras longitudine sermonis oneremus.

S E R M O XXIV.

De multiplici utilitate Verbi Dei.

Beati qui audiunt verbum DEI, & custodiunt illud. Luc. 11. d

Tenetis, credo, quemadmodum hesternò sermone de ea, quæ nobis admodum necessaria est, discretionem spirituum admonuerimus sollicitudinem vestram: ut contra venenatos serpentis antiqui sibilos, contra mortiferos Sirenæ cantus, aures cordis jugiter obturare studeatis, ut nec *spiritum* carnis loquentem mollia, nec *spiritum* mundi vana suggerentem, nec *spiritum* nequitix audiatis immittentem amaritudines, & scandala seminantem. Sed huius spiritus astutias nosse necesse est, huius cogitationes non expedit ignorare. Interdum enim transfiguratur se malignus ille & nequam spiritus in angelum lucis *a*, ut virtutis simulatione plus noceat. Sed & tunc *a 2. Cor. 11. a* quoque si diligenter advertimus, nonnunquam nisi amaritudinis, & discordiæ seminaria spargit. Suadet enim nonnullis singularia jejunia quædam, unde cæteri scandalizentur; non quia jejunium diligit, sed quia scandalo

K k k k 3

delecte-